

GLASOVA Panorama

KRANJ, 13. aprila 1963

ŠTEVILKA 15

Nomadi potujejo brez potnega dovoljenja Dolgi pohod na sever

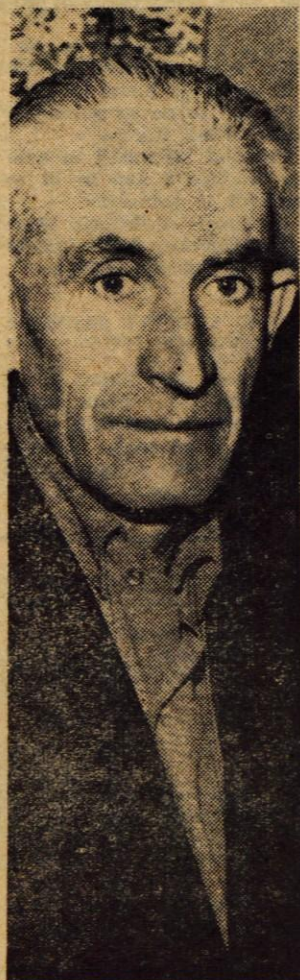
Od 19 milijonov Perzijcev je še vedno okoli 4 milijone nomadov, ki nimajo stalnega prebivališča in se s svojimi čredami selijo od pašnika do pašnika. Čeprav namerava perzijski šah Reza, sedanjí vladar v Iranu odpraviti to veliko družino pastirjev, mu to ne uspeva. Odpor nomadskih plemen je preveč hud. Med nomadska plemena štejejo tudi Lure. Sredi aprila, ko postane paša v ravninskih predelih reke Diz nezadostna, se selijo na šotorih in mulah v višinske predle, kjer je trave še v izobilju. Celo plemo, ki šteje 350.000 ljudi se začne premikati v gore. Dolgi pohod na sever traja več kot tri tedne. Dnevno prehodijo s svojimi čredami in borno opremo do 15 kilometrov. Ta selitev v gore na pašnike, ki so 1.800 do 2.300 metrov nad morskó gladino, poteka v skupinah. Potovanje pa prinaša vedno tudi nevarnosti. Pogosto napadajo volkovi črede, še bolj pogoste pa so nevihte in snežni meteži, ki prizadenejo nezaščitne ljudi in živino.

V zadnjem letu so »narod pastirjev« doleteli tudi snežni meteži in zapoznala zima. Na tisoče ljudi in živine je pomrlo zaradi mraza in pomanjkanja hrane. Vse to pa jih ni odvrgnilo od njihovega načina življenja, ki ga imajo že v krvi. Od Perzijskega zaliva hodijo s svojimi čredami v gorato notranjost Perzije in se po gotovem času zopet vračajo nazaj. V teh dneh se bo »narod pastirjev« v Perziji zopet začel premikati proti osrednjemu perzijskemu gorovju.

Prvi letošnji turisti že prihajajo Tisoč tujcev v Kvarnerskem zalivu

Skupina okoli tisoč tujih turistov je že prispela na krajši oddih v hotele ob Kvarnerskem zalivu. Muha-sto aprilsko vreme pa preprečuje, da bi bil obisk v teh dneh še večji. Tuji turisti so si izbrali hotele na Rabu, Krku, Crikvenici in v Opatiji. Tudi na Gorenjsko, zlasti na Bled — so že prišli v večjem številu tudi tuji turisti.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

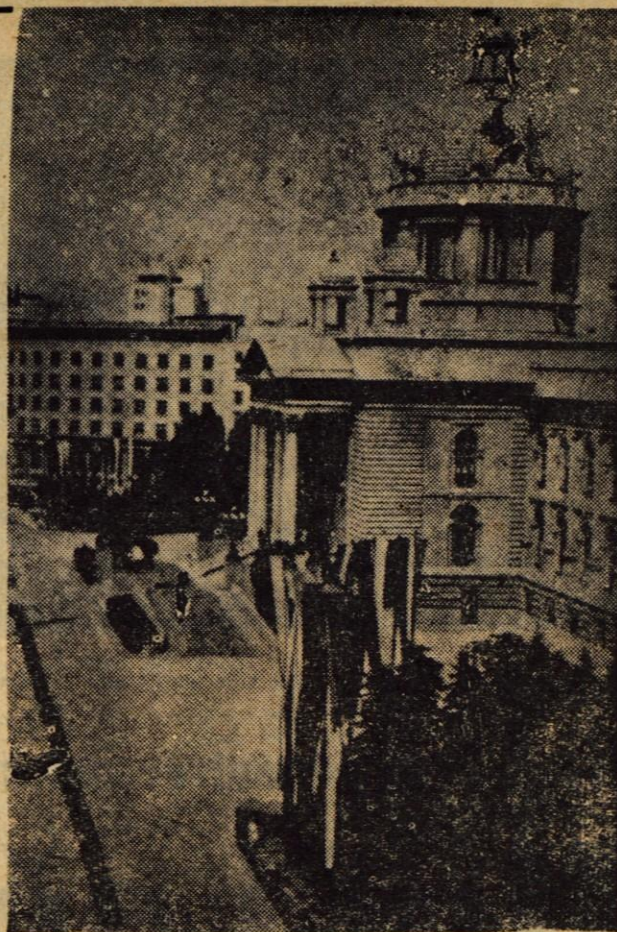

Nova ustava

Na zadnjem zasedanju zvezne ljudske skupščine četrtega sklica, sta oba doma v nedeljo popoldne na ločenih sejah solasno izglasovala novo ustavo. Nedeljsko zasedanje zaradi sprejetja pomembne družbene listine uvrščamo med zgodovinske dogodke v naši zvezni skupščinski hiši.

V torek je tudi naša republiška ljudska skupščina v Ljubljani sprejela novo ustavo. Obe ustavi sta tako uzakonile novo ustavno ureditev, ki pomeni logično nadaljevanje in razvijanje naše delavske samouprave. Hkrati z izglasovanjem nove ustave so bile tudi razpisane nove volitve.

Na naši sliki je poslopje zvezne ljudske skupščine, kjer je bila izglasovana nova ustava po svojih načelih edinstvena na svetu.

kar so se na Slovenskem zelo udomačile gasivske tombole in srečolovi, smo pravzaprav že od mladih nog prisiljeni, da se igramo s srečo. Ker nekateri igrajo in nikoli ničesar ne zadenejo, se je udomačila duhovitost, da s srečkami ljudje plačujejo »davek za norost«. **ANDREJ BROVC** iz Kranja je ljudem več kot šest let prodajal srečke pa nam je o tej ljudski strasti povedal nekaj svojih zapazanj.

● Kakšni so ljudje, ki se »igrajo s srečo«?

— Po mojem mnenju sta dve različni vrsti »lovcev na srečo«. Eni igrajo za zabavo, drugi pa igrajo z namenom, da bi zadeli. Prva skupina igra za mali denar, za droblj, ki ljudem ostane vsak mesec v žepu, druga skupina pa je za srečo pripravljena dati večje vsote denarja. Imel sem primere, ko so ljudje nakupili tudi za deset tisoč dinarjev srečk.

Prodajavec sreče

● Ali so na splošno ljudje pri igri na srečo še zelo vraževerni?

— Pa še kako! Najbolj vraževerni so kmetje in ljudje z dežele. Zbirajo srečke po cerkvenih praznikih in po sanjah. Bil pa je tudi možak, ki je imel v stanovanju pajka samo zato, da mu je zbiral srečne številke. Ob vsakem kolu državne loterije je poiskal srečko, ki se je ujemala s številko v pajkovi mreži. Drugi zopet zbirajo srečke po številkah avtomobila, ki ga v neki srečni uri zapazijo na cesti. Skratka, ljudska domišljija je pri iskanju sreče neomejena.

● Ali so na splošno veliki zadetki številni? Imajo Kranjčani srečno roko?

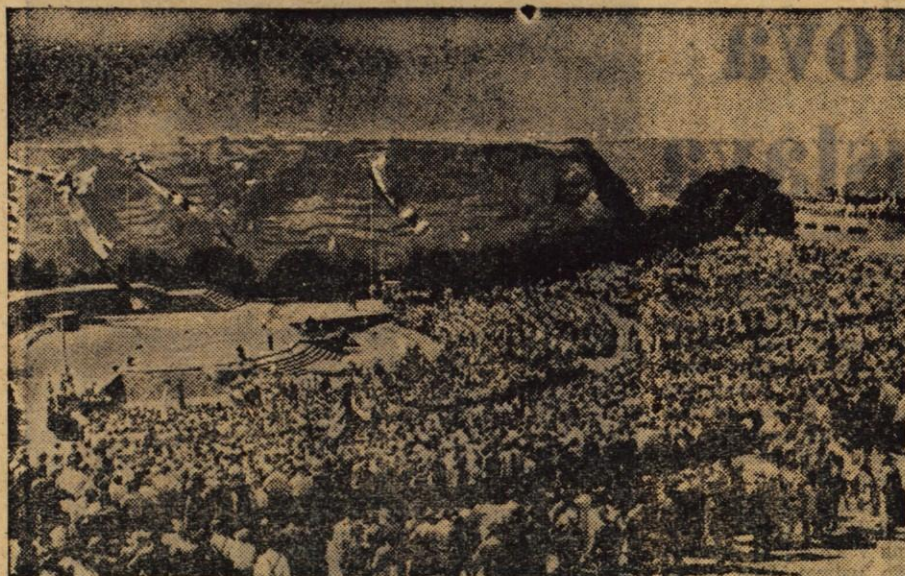
— Spominjam se, da sem v šestih letih prodal tri srečke z milijonskimi zadeki. Običajno je tako, da ljudje, ki zadenejo tako visoke dobitke, ne igrajo več. Vržejo — kot rečeno — »puško v koruzo«.

Pred festivalom
zabavne glasbe
v Beogradu

Beograjska pomlad

V ponedeljek se bo v Beogradu začel tretji festival zabavnih melodij »Beograjska pomlad 63«. Festival, ki bo trajal tri dni, bo privabil v največjo beograjsko dvorano v Domu sindikatov številne prijatelje zabavne glasbe, saj je bilo že teden dni pred festivalom povpraševanje za vstopnicami ogromno. Na festivalu bodo Beograjčani slišali dvajset popevk, ki so prišle v ožji izbor, med katerimi imata po napovedih največ izgledov za uspeh popevka Aleksandra Nedžaka »Zgodba o izgubljeni ljubezni« in popevka Zarka Petrovića »Zbogom«.

Na festivalu bodo peli najboljše pevci iz vse države. Tudi slovenski pevci so povabljeni, vendar je malo izgledov, da se bodo uvrstili med najboljše.

Kaj misli nemška mladina? Slika kaže zborovanje mladine nekje v Zahodni Nemčiji

Državni pravobranilec obtožuje

Hudi očitki

Odkar je neki danski list objavil razgovor z javnim pravobranilcem zahodnonemške pokrajine Hessen se zanimanje za njegove izjave ni pleglo. Javni pravobranilec Fritz Bauer je sicer potegnil krajši konec, ki kaže, kako plitka je Adenauerjeva demokracija. Pod pritiskom demokristjanske stranke, ki ga je ožigosala kot človeka, ki je že nekajkrat dajal »napačne izjave« o zahodnonemški politiki, je podal ostavko na svoj položaj. Bauer se je branil, da je danes novinar slabo razumel njegove besede, vendar s tem ni odvrnil sum. V razgovoru z danskim urednikom je trdil, da se Nemci ne bi upirali novemu Hitlerju, če bi se pojavil.

NEMSKA MLADINA

Med drugimi trditvami, ki povedo, da se Nemci po vojni niso bistveno spremenili, je tudi nekaj misli o nemški mladini. — Bauer je izjavil, da nemška mladina želi spoznati liberalna in demokratska gibanja v tujini, ker doma nima priložnosti.

Danski novinar je vprašal:

Ali to pomeni, da Adolf Hitler, če bi se pojavil sedaj v Nemčiji, ne bi imel težav, da pride na oblast?

— Če sem popolnoma iskren, mislim, da ne bi imel težav. Če bi Hitler vstal iz groba ga nemški narod ne bi odrinil. Že dejstvo, da mu Nemci ne bi obrnili hrbta pove, da so v letu 1963 ugodni pogoji za vrnitev Hitlerjevega naslednika in njegovih idej.

Nekateri nemški časopisi so po Bauerjevih trditvah začeli raziskovati razpoloženje Nemcev do Hitlerja in sodbe o njem. V vseh anketah, ki so jih napravili, so dobili različne odgovore.

ZOBNO ŠČETKO V ZEP

Na vprašanje kaj bi napravili, če bi se novi Hitler pojavil med njimi, so ljudje odgovarjali kot so bili prepričani.

Profesor univerze: »Mislim, da je vrnitev Hitlerja nemogoča. Razen morda nekaj sto norcev nihče ne bi odobral novega Hitlerja. Mladi menijo, da je Hitlerjeva histerija odvratna in smešna. Danes ni več pogojev, da bi Hitler lahko uspel, ni brezposelnosti, ni množstva političnih strank in ni politične nestalnosti.«

Dva odstotka prebivalcev Zahodne Nemčije sta odgovorila: »Pozdravil bi vrnitev Hitlerja in sodeloval v njegovi stranki.«

Pet odstotkov ljudi je odgovorilo, da bi vrnitev pozdravilo; ne bi pa aktivno sodelovali v stranki.

Te dve skupini predstavljata ostanke nacistov.

34 odstotkov anketirancev je odgovorilo, da bi storili

Previdnost

Enaindvajsetletna Sarah Miles, ki igra glavno vlogo v filmu Laurencea Oliviera »Term of Trial«, je kmalu zapazila nevarnosti, ki so nastale s tem v zvezi. »Odkar sem kar čez noč postala popularna, sem opazila, da se me fant izogiba. Morala se bom z njim poročiti, preden me kdo drugi poroči.« Potem je odšla in se dala oklicati, ne da bi zaročenca vprašala, če se je pripravljen z njo poročiti.

Britanski zapori

Petindvajset tisoč britanskih kaznjencev stane državo okoli 15 milijonov. Če pomislimo, da odpade na glavo vsakega zapornika okoli 694 funtov in da učenec v najdražji britanski šoli stane državo samo 490 funtov, potem je lažje razumeti, zakaj v zadnjem času v Veliki Britaniji resno razmišljajo, kako bi zmanjšali število kaznjencev. Priporočajo celo, da bi za nekatera kazniva dejanja zopet uporabljali »leskovo olje«. Na vsak način pa skušajo izdatke britanskih zaporov zmanjšati.

Vila v Versaillesu

Devetinidesetletna pramadona milanske Scale Marija Callas je podedovala od hčerke italijanskega kralja Umberta Marie Pie vilo v Versaillesu z dvajsetimi sobami. Slavna pevka je izjavila: »Tam bom uživala mir, molčala in razmišljala.«

vse, da vrnitev Hitlerja preprečijo.

Tudi študentje so se razdelili v tri skupine.

Hrabri: »Sli bomo na barikaade. Če to ne bo pomagalo bomo delali ilegalno.«

Previdni: »Spravili bi zobno ščetkico v žep in bi se povlekli iz javnosti.«

Navihani: »Priključili bi se temu človeku, da izvlečemo čim več dobička iz tega.«

DVE TRDITVI JAVNEGA PRAVOBRANIVCA

Kar se tiče Židov je dr. Bauer v svojem razgovoru z danskim novinarjem povedal, kakšno mišljenje ima s tem v zvezi večina Nemcev.

— Danes v Nemčiji ni moč slišati iskrenega mnenja o Židih. V pogovoru s tujci Nemci obžalujejo zločine, ki jih je Hitler napravil nad Židi med vojno. — Vendar se pod to tencično usmiljenja skriva živa skala antisemitizma.

Enako sodbo je zapisal na račun ostankov nacizma, ki še rovarijo v nemški družbi. Nemci ne želijo, da se zločini, ki so jih napravili Hitlerjevi hlapci razkrijejo. — Znan je primer v Würzburgu, kjer je mladi zdravnik odkril skupino nacističnih zločincev pa se je zaradi tega moral izseliti iz mesta. Večina Nemcev nima čistih rok in se odkrivanju grehov izmika.

Rekli so...

»V Zahodni Evropi so zdaj samo male države. Razlika med njimi je samo v tem, da se nekatere tega zavedajo, druge pa ne.«

Teodor Lefevre, belgijski premier

»Uničijo nas lahko tri stvari: posojila, ženske in mišljenja strokovnikov.«
Georges Pompidou, francoski premier

»Ni potrebno, da si domišljamo, da bo Zvezna republika Nemčija lepega dne v položaju, da bo predstavljala rep, s katerim maha atlantski pes.«

Fritz Erler, socialno-demokratski poslanec zahodnonemškega Bundestaga

»Počitnice so postale za ljudi druga domovina.«

Karl Nicolaus, nemški publicist

»Če bi bil zdravnik, bi poslal na zdravljenje vse ljudi, ki svoje delo cenijo za pomembno.«

Bertrand Russell, britanski filozof

»Dober govor mora imeti dober začetek in učinkovit konec. Najvažnejše pa je, da sta si čim bolj blizu.«

Antony Eden, bivši britanski premier

»Zelet bi enkrat v življenju skočiti s padalom.«

Seveda bi me moral nekdo suniti iz letala.«

Lord Harold Alexander, britanski feldmaršal

»Niso mi všeč ženske, ki materinstvo spreminjajo v poklic.«

Angela Lensberry, angleška igravka

»Filmske zvezde se razlikujejo od drugih žen samo po tem, da v hiši dalj časa zadržujejo svoje

bišne pomočnice kot zakonske može.«

Bob Hope, ameriški komik

»Največja naloga laburistične stranke, če bi prišla na oblast, bi bil sporazum o Berlinu. Berlin je točka, kjer najlažje pride do nove vojne.«

Harold Wilson, voditelj britanskih laburistov

Dan ni bil ravno najlepši, toda bil je prvi pomladanski dan z vsemi muhami, ki so sicer značilne za april. Ne vem, kaj me je »prijelo«, da sem se odločil in šel v Lesce. Verjetno je bila to radovednost, ki jo je dopolnjeval konec pričakovanja, da na letališče le ne bom prišel zaman. Priznati moram, da res nisem bil razočaran, kajti že iz avtobusa sem opazil, da je leško letališče že oživele. Moje upanje je rastle: morda pa mi bo le uspelo, da poletim prvič v letošnji sezoni.

Prpriave in vžig motorja

Ko sem koračil preko letališča, so ravno ogrevali Po-2, starega in koristnega dvokrilca, ki je uporaben za vleko jadralnih letal in za metanje padavcev. V nekaj minutah sem bil tam in na svoje veliko začudenje sem opazil v njem Jožeta Krumpaka, enega najbolj znanih jugoslovanskih letavcev. Na prvi sedež pa se je »nameščal« padavec Janez in nekaj minut nato sta vzletela. Med tem mi je upravnik šole razložil, da bom pozneje poletel z Jožetom. »Aero« je bil v nekaj minutah zunaj, pregled letala... Vse je bilo pripravljeno in mehanik mi je dal znak za vključitev magnetov. Propeler se je pričel počasi obračati. Že po nekaj obratih je motor »spregovoril«. Zapel sem si vezi in bundo, potegnil očala čez oči in čakal, da temperatura olja doseže 50 stopinj. Po desetih minutah ogrevanja je bilo letalo pripravljeno. V tem se je tudi tov. Krumpak preselil k meni. Se enkrat sva preizkusila motor, pregledala instrumente,

Letala so ob obisku šolarjev vedno v središču pozornosti

Opazoval sem senco letala, drobno kakor igla, kako drsi preko Radovljice, Podnarta, Naklega. Bila sva nad Kranjem! Človek bi ga komaj prepoznal, saj je nemogoče, da bi vso to zmedo, ki jo vidiš iz zraka, poznal tudi na zemlji. Zanimarjeni vrtovi, perilo po balkonih, smetišča, ki jih bolj slutiš kakor vidiš... Avtomatično, nehoti sem povlekel palico in pridobival na višini. Iz 800 m je bil pogled precej lepši, in če ne bi bil prej le 400 m visoko, bi rekel, da je Kranj zelo čisto mesto. Pogled iz zraka je lahko zelo varljiv. Čas pa je tekel in od tiste pol ure, ki sva jo imela na razpolago, je ostalo le še 10 minut. Usmerila sva se proti Lescam, vendar ne po isti »poti«, kot sva prišla. Tokrat sva letela preko Golnika, ki je iz ptičje perspektive videti zelo privlačen in urejen kraj. V nekaj minutah sva preletela Križe, Begunje. Bila sva nad letališčem, in to celih 800 m. Odločila sva se za eno najbolj nedolžnih okrobačij — vrtilj, po slovensko sveder, v letavski terminologiji pa kovit. Odvzel sem plin in počasi pričel vleči palico. Moje oči so bile uprte v brzinomer: 120 km, 115, 110 potegnil sem palico do konca in sunil levo nogo. Letalo se je v hipu obrnilo na hrbet, nekoliko obstalo in se zasukalo še z večjo hitrostjo. V vetrobranu sem gledal zemljo, na ramah čutim vezi. Za začetek je bilo kar dovolj. Postavil sem noge v normalo in pritisnil na palico. Letalo se je postavilo na glavo. V tem sem palico spet potegnil in že sva gledala modro nebo — okrašeno z nekaj belimi oblaki. Izravnal sem letalo, napravil »bojni obrat« in odvzel plin, nato pa se v spirali »znižal« na 300 m.

V šolskem krogu

Zopet sva preletela letališče, tokrat z namenom, da bi videla, če je pristajavna steza prosta, nato pa sva se usmerila proti Sv. Petru. Levi zavoj in »pravolinijski« let s predpisanimi 150 km na uro. Gledal sem nazaj na start ob pisti. Naredim preračun pristajanja, povečal sem hitrost za 10 km, pritisnil levo nogo in nagnil palico v levo. Oči so počivale na kon-

trolniku leta. Krogičica mora biti v sredini (kontrolnik leta je namreč instrument, po katerem ugotavljamo pravilnost leta). Spet sem odvzel plin. Vrtilni moment elise je popustil in pritisniti sem moral desno nogo. Hitrost 150 km na uro. Približevala sva se letališču. Tokrat sva morala planirati s 130 km. S tesnobo v grlu sem opazoval visoke hraste, ki so bili komaj 20 m pod krili najinega letala, in žice električne napeljave, ki so bile še bliže. Oddahnil sem si, ko sva jih preletela. Pred nama je bil najtežji in najzahtevnejši del leta. Spet ga bom polomil, sem si mislil. Po glavi so mi zvenele učiteljeve besede, s katerimi me je opominjal vsak dan. »Pazi na pristajalno točko. Ne glej prek nosu, glej levo. Ne ravnaj previsoko. Pazi, da ne pristaneš na kolesa«.

Sekunde bežijo z letalom. Skušam koncentrirati svoje misli na pristajanje. Ali mi bo uspelo pristati tako, kot se spodobi? Samo še kak meter nad zemljo sva. Vzdignem nos letala in čakam. Rahel udarec, majhen skok in tleh sva. Brzina je vedno manjša in kakih sto metrov pred iztekom piste se obrneva in »odrujava« pred hanger. Mehanik maha z rokami in sledim mu, nato roki prekriža. Ugasnem motor in izkličim magnete. Tov. Krumpak je bil v tem že na tleh in se na ves glas smejal s skupino letavcev in padavcev, ki so se zbrali ob letalu.

»S slona na muho«

Tudi sam sem se nasmejal, ko sem doumel, za kaj gre. Tov. Krumpak se je namreč tega dne vrnil iz Zagreba, kjer je letel na velikem potniškem štirimotornem letalu tipa DC-6, v Lescah pa na starem dvokrilnem Po-2. Končno se je smeh nekoliko podelil in tov. Krumpaku sem zastavil nekaj vprašanj.

● Kako ste počutili, ko ste leteli na Po-2? — Zame je bil ta let nekaj izrednega, lahko rečem — prava poslastica. Z DC-6 si tako dinamičnega leta ne morem privoščiti.

● Ali je kakšna »bistvena« razlika med Po-2 in DC-6?

— Vsa letala so v bistvu enaka. Leteti moraš z glavo. Instrumentov, ki jih je DC-6 precej več, pa ne moreš pogrešati, tako kot ne moreš leteti brez njih v Po-2.

● Vam bodo tovariši verjeli, da ste res leteli na Po-2?

Komaj. Če leta ne bi vpisal v knjižico letanja, mi gotovo ne bi nihče verjel.

Dan se je nagibal h kraju in letala je bilo treba pospraviti v hangar. Pohitili smo z manevriranjem letal in po 30 minutah dela ni bilo nobenega krila več na prostem. Znosili smo še padala in bunde v prostor za letavsko opremo, zaklenili hangar in se odpravili nekateri domov, drugi pa v restavracijo, kjer smo nadaljevali s pogovori o dnevu, ki je bil pravzaprav tak kot vsak dan na letališču, vendar zanimiv in prijeten.

TONE POLENEC

Pol ure nad Gorenjsko

Varljivi pogled iz zraka - Kako poteka let - Zanimiv pogovor

nato pa dala znak mehaniku, da je odstranil »podmetače«. »Odrulala« sva na začetek piste in ponovno pregledala instrumente. Finišer nama je že vzdignil belo zastavico. Počasi sem potisnil ročico plina naprej in letalo se je vedno hitreje pričelo pomikati po vzletišču. Palica je postajala vse lažja, dva skoka in že sva obvisela v zraku.

Lepa Gorenjska

Počasi sva nabirala metre, in ko sva jih nabrala 500, sva nos letala usmerila proti Bledu. Gladina jezera je bila kot iz srebra in le nekaj čolnov je tej ravni ploskvi dajalo obeležje vode. Vse je bilo nekam nenavadno, hiše so bile podobne igračkam, ljudje pa mravljam... Po nekaj zavojih sva se Bleda naveličala. Odločila sva se za Kranj. Povečala sva hitrost. Kmalu je kazavec brzinomera pokazal 180 km na uro.

Letalo domače konstrukcije tipa KB-11 je lepo, vendar ne ravno najbolj uspelo letalo. Uporabljajo ga predvsem za poslovne lete nekaterih podjetij in kot aerotaksi

Razžrti avtomobili

Milijonska škoda zaradi nasoljenih cest - Kaj moramo storiti po taki zimi

Vsi tisti vozniki motornih vozil, ki so pozimi doživljali naporne vožnje in so včasih le zaradi neverjetne sreče ušli uničenju avtomobila in sebe, so si sedaj pošteno oddahnili. Pomlad je tu in z njo sonce. V sončnem vremenu pa znajo biti avtomobili izredno vabljeni, še posebno, če so skrbno očiščeni in se bleščejo v vsej svoji lepoti. Vendar pa vozniki šele sedaj lahko prav dobro ugotovijo, kako so njihovi »konji« prestali ta najhujši letni čas.

Po nasoljenih cestah varna vožnja na Odpad

Nemški avtomobilski klub je razpisal nagrado 25 tisoč nemških mark za tistega, ki bi dal dobra navodila ali iznašel sredstvo, s katerim bi lahko učinek soli na cestah toliko zmanjšali, da bi bila za vozila dejansko koristna. Drugače pa je taka vožnja po snežnem morju, kjer se vozila počasi, a gotovo zastrupljajo, podobna samomoru. Tudi pešci pri učinku niso izvzeti, saj je pri marsikaterih čevljih usnje pokazalo svojo pravo naravno barvo in s tem znatno izgubilo na svoji lepoti. Kolesarji in motoristi so še v marsičem na slabšem, saj jim je po-

mi vožnja skoraj onemogočena, če pa se že morajo spustiti v tako slano brozgo, je škoda toliko večja, ker so njihova vozila še bolj izpostavljena vsemu hudemu.

Okviri oken so večkrat načeti

Avtomobilske tovarne se branijo

Vsa motorna vozila so občutljiva in muhasta že po naravi in dajejo svojim lastnikom veliko opravka. Posebno mrzli in ledeni dnevi pa so prava paša za nadloge. Če si je sonce ali če dež oplakne avto »od glave do pete«, z njim nimamo posebnih težav. Pozimi ali še bolj po zimi pa nam odkrivajo sliko strahovitih življenjskih preizkušenj: zarjaveči odbijači, marogasti okvirji pri oknih, lučeh in robovih, razžrto dno, preperet in hrapav lak in cel kup ran in ranic. Ker glasovi voznikov v takih pri-

merih le preradi dolžijo avtomobilske tovarne zaradi slabih materialov, se te zaradi želje po samozanositvi strahovito branijo (z besedami) in složno trdijo, da stori, kar morejo in da uvažajo vse najnovejše metode za površinsko obdelavo kovin, lakov in gume. Jeklo — odporno proti rji vedno pogosteje uporabljajo za odbijače, luči in okrasne robove predvsem tovarne Peugeot, Glas, Daimler Benz in Auto Union. Kljub temu pa se bo morala večina avtomobilistov sama znajti in reševati, kar se rešiti da.

Kar zavijajmo rokave

Morda še sploh niste opazili, kako zelo je vaš avto poškodovan, ker za podroben pregled še niste našli ustreznega časa in razpoloženja. Vendar boste morali to kar kmalu opraviti, za gotovo pa pred hujšimi nalgi, da ozdravite in omejite začetna obolenja.

Generalno pranje — Ko mine nevarnost slane, bi moralo biti prvo na vrsti zares temeljito pranje avtomobila. Obsega naj pranje karoserije, spodnjih delov in notranjosti. Pri tem nikakor ne smete skopariti z vodo, še posebno pa morate dobro razmočiti spodnji del in okoličnice koles, ker je otrdela solna skorja izredno trdovratna. Potrebujete oster curek in potruditi se morate, da bo našel vse skrite koticke, če prav morda tudi vam ne bo prizanesel. Na posebno skritih mestih opravite delo s čopičem. Pralnih sredstev za tekstil raje ne uporabljajte, kvečjemu zelo razredčena čistila za posodo (BIS, CET),

vendar nato temeljito sperite s čisto vodo. Pri tem se sijajno obnesejo krtače z vodnim curkom (2000 dinarjev). Ko je vozilo popolnoma čisto, skrbno poiščite poškodbe in jih popravite.

Oskrbovanje laka — Za zelo poškodovan in preperel lak ne morete pričakovati kakšnega posebno uspešnega zdravila. Za vzdrževanje dobro ohranjenih lakastih površin so na razpolago različne polirne vode in paste, ki občutno podaljšajo njihovo življenjsko dobo. Za temeljito čiščenje laka ob tem času je zelo primeren Svitov avtopolish. Silikonske avtopoliturne nitrolux in ipolit (500 — 800 dinarjev) uporabljajte po vsakem pranju, ker ščitijo lak pred vlago in korozijo. Različne paste so zlasti za žgane lakirane površine manj priporočljive, ker lak s časom zdrgnejo; uporabljajte pa se pri novem vozilu, ko je lak še grob ali pa če postane »slep«. V trgovinah je mogoče kupiti Svitovo nitropolirno pasto in silikon avtopolituro. Naj omenimo še to, da

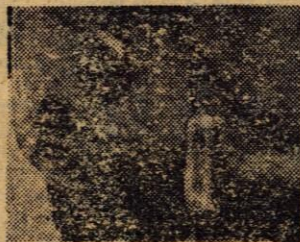
katere vidnejše odrgnine sami zakrijete. Ponekod prodajajo tudi uvožena zaščitna sredstva, kot na primer Polifac (Rapid), ki čisti, polira in konservira lake in Polifac Auto Wax ali Reflex (500 — 1500 dinarjev).

Oskrbovanje kromanih delov — Ti so po navadi videti še najbolj prizadeti, vendar se s skrbno nego lahko prav pri njih največ popravi. Zelo hude poškodbe, kjer je rja že močno načela osnovo, zdrgnite s stekleno volno, ki je prepojena s čistilnimi sredstvi za čiščenje kroma, kakšnih strgalnih predmetov pa nikar ne uporabljajte. Pri manjših poškodbah uporabite puruv v tubi (160 dinarjev), ki povsem ustreza. Čistilna sredstva ne vsebujejo vedno tudi konservirnih primesi. Krom je ob vsakem letnem času potreben skrbne nege, ki je ne smemo zanemariti. Uporabljajte v glavnem ista nitropolirna sredstva kot za lak. V tujini izdelujejo tudi zelo praktičen brezbarvni lak, ki ga je mogoče naprčiti kar iz doze.

Če ima kdo slučajno opravka z nerjavečimi jekli, naj jih čisti le z milnico, nikakor pa ne s čistili za krom.

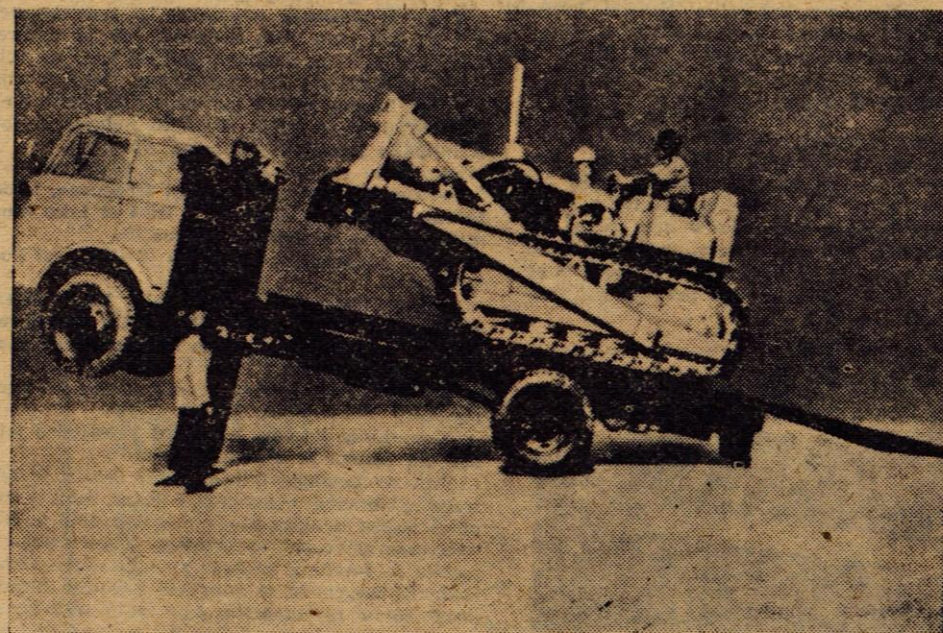
Dno — je sicer najmanj viden del avtomobila, vendar pa je najbolj izpostavljen zimskim tegobam. Zarjavela mesta temeljito očistite in premažite z minijem. Sele čez to nanesite ustrezno zaščitno plast. To delo pa mora biti strokovno opravljeno.

Motor — se sicer zaradi slabega vremena ne poškoduje in ga zato v vsakem primeru prepuščajte strokovnim rokam. Dobro pa je, če platne in gumijaste dele od časa do časa operete z vodo in čopičem.

Poškodbe na kromiranih odbijačih

se dobijo v trgovinah z barvami avto laki iz Domžal, Medvod in iz nekaterih drugih tovarn (1000 — 2000 dinarjev), s katerimi lahko ne-

Japonska avtomobilska industrija je izumila tehnični pripomoček, ki zelo olajša nakladanje težkih vozil. Brez nevarnosti! Tovornjak se ne bo prevrnil, ker je na sprednjem koncu poseben podstavek, ki dvigne sprednji del v zrak, da je nakladanje težkih traktorjev in buldožerjev lažje

ZANIMIVOSTI

POSTELJA S TELEVIZIJSKIM SPREJEMNIKOM

Za vse tiste, ki se zvečer na noben način ne morejo ločiti od televizijskih sprejemnikov, so v Zah. Nemčiji izvirno poskrbeli. Televizijski ekran so vgradili v podnožje postelje. Da pa ni treba vstajati takrat, kadar je treba aparat izključiti, so vsi gumbi in ostale radijske naprave montirane pri vzglavju. S tem imate možnost, da ob zelo dolgih in utrudljivih oddajah sprejemnik z lahkoto izključite.

AVTOMATSKA KAMERA

Nova kamera z velikim učinkom iz St. Croixa se imenuje Bolex K1. Videti je tako kakor kamera, o kateri sanjajo bolj zahtevni amaterji. Srce kamere je premični objektiv, ki se pri spremenljivi goriščni razdalji od 8 do 36 milimetrov izkaže s svetlobno jakostjo od 1:1,9. Odlično je tudi jasno refleksno iskalo (drobnopoznatno motno steklo). Iskana slika je obdana z zeleno obarvanim krogom, ki pripravi snemanje na drobnopoznat film še izboljša. Avtomatična zaslonka dela zanesljivo in se za določene namene lahko odpravi.

AVTOMOBIL ZA GRADBENE STROJE

Japonska tovarna Mitsubishi Fuso Automobile Company je izdelala prevoznik avtomobil za gradbene stroje. Takoj za kabino je dvigalo, ki s pomočjo dveh stebričkov dvigne sprednji del tovornjaka in tako zelo olajša nakladanje in skladičenje strojev, saj se z zadnjim delom dotika tal.

Pomlad vali skale v Kokro

Spet je del Kranja zgrmel v vodo

Pisali smo že, da se je pretekli petek ob 9. uri dopoldne v bližini novega mostu čez Kokro odtrgala velika skala in zgrmela v strugo. Dogodek je vzbudil precej zanimanja in Janez Pogačnik, ki ob mostu shranjuje kolesa, je pravil, da so ga ljudje toliko spraševali, kako je bilo, da se je nazadnje že naveličal pripovedovanja in se je raje umaknil v svojo barako. Ker je tedaj, ko se je skala odtrgala, prislanjal kolo ob zid, je namreč zelo dobro videl, kako je pristala na mehkem bregu, naredila v njem večjo luknjo in se končno zaustavila na desnem bregu struge. Skala je okoli 6 metrov dolga in pa približno 4 metre široka in visoka; cenijo, da tehta 120 do 130 tisoč kilogramov.

V ponedeljek je z vrta, izpod katerega se je utrgala skala, zdrsnil po poti, ki jo je utrla, še 5-letni Davorin, vendar se je na srečo le lažje potolkel.

Neposlušna skala je mnoge Kranjčane spomnila še na druge podobne, večkrat mnogo hujše dogodke. Vse povezuje med seboj čas dogajanja — pomlad, kar je zaradi znanih razdiralnih lastnosti zime lahko razumljivo.

Ker je spomin na nekaj večjih, celo katastrofalnih podorov skalovja z brega Kokre že močno zbledel, posredujemo nekaj zanimivih odlomkov iz članka »Podor skalovja v Kokrski debri«, ki ga je leta 1915 objavil v Izveštjih Muzejskega društva za Kranjsko »Carniola« naraševalec dr. Gvido Sajovic.

Hiše v mestu so se tresle

Kolikor pomni sedanji rod, so se odtrgali 1. februarja 1881 ogromni kosi laborne stene v Lajhu na levem bregu pred izlivom Kokre v Savo ob Črniškem mostu. Od navpičnega 30 do 35 metrov visokega skalnatega brega so se ločili ob pol šesti uri zjutraj tistega dne sprednji deli stene nad »Podskalovcem« v dolžini 70 do 80 m in so zgrmeli navzdol s takšno silo, da se je treslo v hišah po mestu pohištvo in so zvenketala okna kakor ob potresu. Odtrgano skalovje je pokopalo pod seboj bajto »Pri Podskalovcu«, ki je bila takrat že zapuščena, nekdanj pa so v njej stanovali lončarji. Velikanske in mnoge skale in manjši okruški so zasuli in zajezili Kokri strugo tako močno, da je voda le deloma odtekala po mlinškem jarku nasproti ležečega tedanjega Ažmanovega mlina. V strugi pa so se navrhovatlji odkruški tako visoko, da so zajezili Kokro in je zaustavljena rečna voda napravila malo jezero, ki se je pro-

stiralo od skalnatega jez na vzgor tja do kraja pod kranj. župniščem, Okrajni most, Ažmanov mlin in Malijeva tovarna so bili v nevarnosti, zato so odprli zasuto strugo, kolikor se je dalo, takoj v prvih dneh. Pri tem delu jim je mnogo pomagala reka sama, ki je odnašala vrhnje odkruške. Velike spodnje odtrgane laborne skale pa so tvorile še vedno do 5 metrov visok jez. Preko njega si je napravila reka zopet pot, jez pa je še dandanes glavna podlaga umetno napravljenemu jez nad sedanjim Pavšlarjevim mlinom. Za jezom nastalo kotlina je zasula Kokra sčasoma z obilnim prodom in tako izdatno zvišala svojo strugo. Na levem bregu leži še sedaj več velikih labornih skal, ki so se takrat odkrušile.

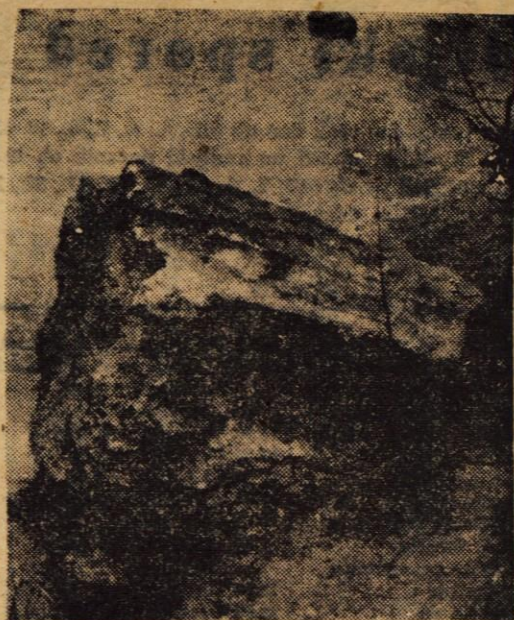
Domačija pod skalovjem

Na severovzhodni strani Kranja se je 18. februarja 1915 ob treh ponoči utrgala od visokega desnega brega Kokre v Pečeh globoko izpodbita in vrhu tega še od človeške roke izpodkopana skala in z njo so se odkrušili tudi iz neposredne sosesčine precejšnji kosi labore. Skala je pod njo nahajajočo se hišo, v kateri je prebival poljedelec Jurij Sirc s svojo družino, popolnoma porušila in jo deloma potisnila prav do vode. Pri tem je ubilo tri osebe. Skala se je razdrobila pri padcu na več kosov. Odkrušeno skalovje je zapustilo na skalni steni do 20 metrov visoko in do 15 metrov široko sled. Velika skala je štrlela nad hišo 5 metrov iz obrežne stene.

Usodno zaupanje

Ko je oče vzel v najem domačijo v Pečeh, sem bila še otrok in nisem mislila na to, da bi se nam lahko kaj hudega pripetilo. Pozneje sem se poročila in odselila v ono izmed sosednjih hiš. Vsak dan sem prihajala domov po mleko. Pogosto sem se ozirala navzgor k skalam in kar zabele me je od strahu. Tudi materi sem povedala, da me je teh skal strah, a mi je vedno smehtljaje odvrčala: »Beži, beži, še mar mi niso!«

Tisto noč ni nihče vedel, da se je pripetila nesreča. Šele zjutraj je Grčmanov fant, ki je odšel po mleko, našel razvaline in mi ves objokan pritekel povedati. Novica me je tako presunila in prestrašila, da sem stekla domov obuta samo na eno nogo. Hiša je bila popolnoma porušena, pod ruševinami in skalovjem so ostali mama, pastir Janček Zupan, sestra in oče. Samo oče je ostal živ. Odkopali so jih šele ob pol enajstih dopoldne. Zdravnik je ugotovil, da je

Skala, ki se je prejšnji teden odvalila od obrežja in obležala v strugi Kokre

mati umrla le nekaj pred rešitvijo iz skalnatega groba.

Ne morem vam povedati, kakšno je bilo takrat. Ljudje so kar drli skupaj. Se s posebnimi vlaki so se pripeljali v Kranj, da bi si ogledali kraj nesreče.

Kot je povedala Marija Pogačnik, so v zgornjih prostorih hiše shranjevali krmo, v srednjih je bilo 5 sob, veža in kuhinja, spodaj je bil pa včasih mlin, vendar ga je lastnik opustil, ker mu je deroča voda odnesla kolesa in še nekatere druge naprave. Malo dalje od hiše sta bila hleva za konje in krave, svinjak in oljarnica, vendar je bila porušena le hiša. Domačijo so za tem opustili.

Pozor — cesta je neprevozna!

Teden dni za tem 24. februarja 1915 — zjutraj se je utrgal v Kokrski dolini med Tupaličami in vasjo Kokro nad državno cesto v Polajnarjevem bregu del skalovja. Večje skale triadnega apnenca so se skotalile preko ceste in se ustavile na travniku ob reki. Blizu tega mesta pri 14,5 km se je pogreznil del državne ceste. Na nasprotnem bregu Kokre pa je polzela navzdol zemlja pri Mengerjevem posestvu. Pri tem se je premaknila večja ilovnata gruda.

Namesto zaključkov

Kakim zapisom skorajda sodi tudi kakšen poučen nauk. Morda ga kratko lahko oblikujemo takole: Teje naši trdni skali le ne moremo preveč zaupati. Morda bi jo kazalo tu pa tam celo malo podpreti? Morda!

Grenko življenje izumitelja JACQUARDA

Svojih strojev in drugih izumov pa ni utegnil rešiti; njegove dragocene naprave so zvekle na trg Terraux, jih razbili in sežgali. — Vse mesto je preklinjalo Jacquarda in njegovo družino v zaslepljenosti, češ da bo Jacquardov stroj vzel tisočim tkavcem kruh in zaslužek. Celo mestna uprava je nasledila tej gonji in odzvala Jacquardu pred leti dodeljevala mu rento in vsa druga priznanja.

Povabila iz tujine

Znova se je moral začeti boriti za obstoj in priznanje. Razumnejši angleški industrijci so ga vabili v Manchester. Jacquard pa je ostal zvest svoji domovini, prepričan, da bo le uspel in da bodo tudi preprosti ljudje spoznali, da stroj ni nevaren, če človeku olajša delo, če mu pomaga. Jacquardov stroj pa je vendar tkal hitreje, ceneje in lepše. V svilene brokate in satene

niso bile več same solze in pot tkavcev in njihovih pomagačev.

Končno — v letu 1810 — so lyonski meščani in tkavci le dali Jacquardu zadoščenje. Vrnili so mu rento, država pa je izumitelja odlikovala z redom Legije časti. Ko so ga prijatelji nagovarjali, naj zahteva povišanje letne rente, je to odklonil, češ — zanj že to zadostuje. Jacquard je ostal kljub neštetim krivicam, kljub udarcem krute usode in kljub nesrečam v družini ljubezniv, prijazen, skromen in nesebičen. Te lastnosti so bile tudi glavne črte njegovega značaja v vseh obdobjih njegovega življenja.

Velik uspeh

Že za svojega življenja je doživel, da je teklo samo v Lyonu kar 30.000 njegovih strojev. Mirno je umrl v zavesti, da je pomagal ljudem, da jim je delo olajšal.

Svoje trudne oči je Jacquard zaprl v vasiči Dullins dne 6. avgusta 1834, ko je dosegel starost 83 let. — Mesto Lyon je postavilo svojemu zaslužnemu sinu mogočen spomenik na Place Rouge že leta 1840.

Se danes teko po vsem svetu statve za tkanje vzorcev z napravo, ki jo je izumil Jacquard in ki se do sedaj še ni bistveno spremenila. Tkanine s takih statev nosijo še danes izumiteljevo ime; žakarsko blago, tkanine z žakarskimi vzorci ali pa kar na kratko žakar. — C. Z.

Italijanske modne novosti

Zopet bomo samo na kratko povedali nekaj o italijanski modi — in to že za jesen in zimo. Znano je, da so že v spomladanskem času modne revije, ki prikazujejo potrošnikom, kaj so si zamislili modni kreatorji za jesenske dni. Pravi, da se jesenski in zimski modeli niso kaj dosti spremenili. Krilo odločno pokriva koleno, plašči so še v strožjem redingot stilu, za večerne priložnosti pa so seveda ohlapnejši. Precejšnja sprememba je menda v izbiri barv. Letos se bodo tako pogosti odtenki zelene barve za zimske plašče umaknili svetlim barvnim tonom. Torej je modne ustvarjalce tako navdušila poletna modna bela in rumena barva, da so jima dodelili častno mesto tudi v zimski garderobi.

Nekaj o dežnikih

Pomlad je tu in gotovo bomo morali večkrat seči po dežniku, da nas ne bo dež preveč namočil. Če je dežnik še nov in cel, smo varni pod njim, kaj pa če so na prevleki male luknje ali prerezana mesta, skozi katera bo curjal dež. Da se ne bodo ta šibka mesta spremenila v pravcate luknjice, jih bomo premazali z galunom ali pa z mešanico enega dela para-

fina in petnajstih delov bencola. Če je v dežniku luknja, bomo z notranje strani prilepili krpico enake tkanine. Razbarvane in sive dežnike skritajmo z mehko krtačo, ki jo namakamo v spiritu. Tkanina bo sicer malce temnejša, zadobila pa bo spet stari svilnati sijaj. Dežnik hranimo na pol razpet, nikakor ga ne spuimo in shranimo, dokler ni popolnoma suh.

Otrok

Često se tri-, štiri- ali petletni otroci zatečejo k cimeravosti samo zato, da bi vzbudili pozornost staršev in bi s tem bili deležni večje ljubezni. Pogosto se kakšna mati pritožuje, da se otrok, ki se je že sam oblekel, slekel, povedal, da mora opraviti potrebo, nenadoma prične vestiti kot mali neboljenček (zmoči hlačke, tudi obleči in sleči se ne zna več).

Pri tej njihovi igri morajo biti starši zelo previdni, ne smejo zgubiti potrpljenja in naj bodo z njimi še bolj ljubeznivi.

Otroci se namreč zaradi neke negotovosti pogosto radi zatečejo k podobnemu obnašanju. Starši naj pri takem otroškem početju skušajo ohraniti živce in prav gotovo bo njihov otrok hotel biti kmalu zopet »odrasel«.

Če hočemo, da bo naša prehrana zdrava, jo moramo pripravljati samo iz biološko res polnovrednih živil. Kaj pomeni biološka vrednost živil? Pojem sam še ni star, strokovnjakom je znan šele zadnjih nekaj desetletij. Biološki vrednosti živil pripisujemo danes prav tolikšen pomen kakor njegovi kalorični vrednosti. Kalorična vrednost pomeni količino, biološka vrednost pa kakovost živil. Če hočemo, da se bodo v telesu skladno razvijali vsi življenjski procesi in da bo zadostno vsem njegovim fiziološkim potrebam moramo s hrano v naše telo dobiti vse potrebne sestavine.

Vitaminski

Med drugimi sestavinami so v hrani zelo pomembni vitamini. Ti so tako v živilih živalskega kot rastlinskega izvora. Le redko živilo vsebuje znatne količine vseh vitaminov. V rastlinah vitamini niso enakomerno razdeljeni po vseh njihovih delih. Zeleni deli rastline (npr. pri solati, poru, zelju itd.) imajo več vitaminov kakor beli deli. Nežni listi v srčku glavne solate ali zelne glave so revni za vitamini v primerjavi z velikimi zunanji listi, čeprav so prvi okusnejši od drugih. Verjetno vas bo zanimala razporeditev sadja in zelenjave po množini vitamina C: črni ribez, šipek, peteršilj, zelena paprika, jagode, ohrovt, limona, pomaranče, cvetača, špinata, regrat, koleraba, zelje, por, paradiznik ter še druge površnine in sadje. Vitamini iz skupine B so razširjeni v mnogih živilih rastlinskega ali živalskega izvora, čeprav na splošno v majhnih količinah. Veliko jih je v kvasu, žitnih kalčkih, jajcu, mleku, zelenem grahu, stročjem fižolu, spargljih, spi-

nači, črnem kruhu, slivah, češnjah, jagodah, hruškah in grozdju.

Vitamin je v ribjem olju, jetrih, rumenjaku, mozgu, surovem maslu, mastnem siru in nekoliko manj v mleku.

Vitamin D je v živilih razmeroma malo. Najdemo ga v ribjem olju, rumenjaku, morskih ribah, surovem maslu in jetrih.

Glejmo tudi na biološko vrednost živil

(Iz sestavka ing. Emilije Letonja)

Pripravljanje hrane

Pri skladiščenju živil in pripravljanju hrane grešimo največkrat s tem, ker dovolj ne upoštevamo lastnosti vitaminov. Ovla povrtnina ima manj vitaminov kakor sveža. Zeleni deli več kakor beli. Poškodovana, razcefrana zelenjava lahko v 24 urah izgubi ves vitamin C. Tako npr. nepoškodovane jagode ohranijo skoraj vse vitamine tudi po treh dneh, zmečkane jagode pa nič. Sveže namožen mleko ima več vitaminov kakor mleko, ki je bilo že večkrat prelito iz lonca v lonec.

Sušenje zelenjave in sadja na zraku pri višji temperaturi uniči manj odporne vitamine. Na zraku sušen šipek je skoraj brez vitamina C, čeprav ga ima v presnem stanju zelo veliko.

Kombinacija karirastega športnega krila in enobarvne modre jopice je prav prikupna. Na jopi so poudarjeni vidni šivi in precej veliki žepi.

Mali nasveti

Okensko steklo

Okenske šipe lahko lepo očistimo s kisovo vodo, jih nato speremo in obrišemo s čisto krpo oziroma s jeleno-vo kožo. Kis je tudi dobro sredstvo za čiščenje temnih robov pri kopalnih kadeh.

Pomivanje tal

Kadar pomivamo tla v stanovanju, naslani lahko neprijeten duh, ki zgine šele, ko se tla posušijo. Če vodi primešamo nekaj kapel ter-pentinovega olja, neprijetnega vonja ne bo.

Dežni plašči

Mokre dežne plašče obesimo na obešalnik takoj, ko jih sločemo. Z ožeto krpo jih obrišemo. S tem posrkamo dežne kaplje in očistimo blatne madeže na plašču.

Umazane pečnice

Umazane pečnice pri štedilniku ali pečeh hitro umijemo s časopisnim papirjem, ki ga namakamo v mešanico salmijakoveca in vode. Peč mora biti mrzla. Roke si očuvamo pri delu tako, da jih prej, ko so še suhe, dobro natremo z maslnim suhim milom.

Duh po kislem zelju

Duh po kislem zelju je v kuhinji manjši, če kuhamo z zeljem kos črnega kruha, ki posrka mnogo neprijetnega vonja.

Tudi pranje zelenjave močno vpliva na vitamine. V vodi topni vitamini, kakor C, B1 in B2 preidejo v vodo za spiranje in gredo z njo vred v izgubo. Dolgo namakanje zelenjave v vodi torej ni priporočljivo.

S kuhanjem v vodi se količina vitaminov v živilih spreminja zaradi višje temperature in pa oksidacije, ki je tem hitrejša, čim večja je temperatura. Pečena cela jabolka ali drugo sadje (tudi krompir ali kostanj) ohranijo skoraj vso vitaminsko vrednost, če je ostala zunanja koža nepoškodovana. Tudi mleko obdrži svojo vrednost, če je bilo hitro ugreto in nato brž ohlajeno. Občutne pa so izgube vitamina A v mleku, ki smo ga dolgo časa segrevali ali pa že večkrat pogreli. Bolje je, da damo živilo kuhati v vrelo vodo kakor v mrzlo. V vročini namreč beljakovinske in sladkorne snovi na zunanem sloju živila naredijo plast, ki preprečuje, da bi kisik uničeval vitamine v notranjosti živila.

Lepo vidimo izgubo vitaminov pri kuhanju krompirja. Na koščke zrezan krompir, ki smo ga vrgli v vrelo vodo in skuhal, je izgubil 45 odst. vitaminov; če ga stresemo v mrzlo vodo in skuhamo, pa izgubi 65 odst. vitaminov. Vode, v kateri smo kuhali zelenjavo, ne zavrzimo. Razen vitaminov vsebuje ta voda tudi dragocene rudninske snovi. Pogrevanje hrane je škodljivo.

Pri kuhanju v pari so vitaminske izgube manjše. Največjo škodo utrpí, zopet vitamin C, špinata in olupljen krompir izgubita okoli 25 odstotkov. Lonec naj bo med kuhanjem pokrit, zelenjavo ne smemo veliko mešati, da ne pride v dotiko z zrakom. Najbolj je priporočljivo kuhanje pod pritiskom v nepropustno zaprtim loncu.

Domači filmski vrtiljak

Naši ustvarjavalci

Režiser Milo Djukanović in književnik Miroslav Antić pripravljata po scenariju Sonje Romac in Nikole Radoševića snemalno knjigo za film »Pod zahodnim zidom«. V filmu, ki bo govoril o slovitim begu komunistov iz kaznilnice v Sremski Mitrovici leta 1941, bo igral eno glavnih vlog Milivoje Živanović. Snemanje se bo začelo predvidoma v maju.

Naš priznani režiser akcijskih filmov Zika Mitrović (Kapetan Leši, Obračun, Miss Stone, Signali nad mestom) je začel s snemanjem filma »Nevesinjska puška«. V glavnih vlogah tega filma o hercegovski vstaji proti Turkom leta 1875 igrajo Miha Baloh, Jovan Miličević, Petre Prlićko, Tatjana Beljak in Miljenka Popović.

Znani filmski režiser Vladimir Pogačić (V soboto zvečer, Sam, Razpoka v raju) je že posnel v produkciji »Jadrana-filma« prve prizore svojega novega filma »Kakšen človek je bil Zika Tasić« po scenariju Dragoslava Ilića. V tej tragikomediji iz okupiranega Beograda igrajo glavne vloge Olivera Marković, Janez Vrhevec, Nikola Minić in Milan Puzić.

Pri »Zagreb-filmu« pripravljata režiser Ivo Vrbanić in risar Vjekoslav Kostanjšek prvi del risanke »Nora mačka«, medtem ko delata na drugem delu režiser Darko Gospodnetić in risar Ante Zaninović.

Miniaturna filmska ekipa, ki jo sestavljajo režiser in scenarist Jug Grizelj, snemavec Radoš Lužanin in igravec Dušan Vujisić, se je z ladjo »Goranka« podala na pot okoli sveta. Posnela bo namreč igrano-dokumentarni film »Težko morje« o življenju mornarjev med dolgo plovbo na odprtem morju in v času njihovih pristančkov na kopnem.

Naše poslovanje

Lani smo posneli v naši državi 259 kratkih filmov, in sicer: 114 dokumentarnih, 10 poučnih, 18 risanih, 16 igranih in lutkovnih filmov ter 101 informacijski film.

Lani smo uvozili vsega skupaj 208 tujih filmov. Od tega je bilo 48 sovjetskih, 35 ameriških, 30 italijanskih, 29 francoskih in 17 angleških. Polovica uvoženih filmov je bilo lažjega žanra: komedij in spektaklov je bilo 32, kriminalk in špijonskih filmov 25, pustolovskih filmov in westernov 14. Medtem pa smo uvozili samo en mladinski film!

Letos jugoslovanska kinematografija ne bo zastopana na festivalu v Cannesu z nobenim celovečernim filmom. Komisija za pregled filmov za mednarodne festivale je namreč zavrnila tako »Sašo« kot »Nevarno pot«, ki sta bila predlagana za ta festival. Tako nas bo na tem najpomembnejšem svetovnem filmskem festivalu zastopale le troje kratkometražnih filmov: »Moje stanovanje« in »Dol z ograjami« v konkurenci kratkih filmov ter »Danes v novem mestu« v konkurenci televizijskih filmov.

Naše koprodukcije

V Zagrebu so pred kratkim končali snemanje italijanskega filma o eni prvih delavskih strank v Italiji, ki je bila konec prejšnjega stoletja v Torinu — »Tovariši«. Delo, ki so ga v glavnem posneli v Rimu in Torinu, je režiral Mario Monicelli, v glavnih vlogah pa so nastopili številni ugledni igravci — med njimi Marcello Mastroianni, Bernard Blier, Renato Salvatori in Folco Lulli.

V Linskem kanalu med Puljem in Rocinjem se je pod vodstvom znanega režiserja Jacka Cardiffa (Vojna in mir, Rdeči čevljički, Črna orhideja) začelo snemanje angleškega filma iz življe-

nja Vikingov »Dolge ladje«. Glavne vloge v filmu igrajo Richard Widmark, Rossana Schiaffino in Sidney Poitiers.

Naša zvezdica

Naša priljubljena filmska zvezdica Beba Lončar ni uspela samo doma, ampak je njena slacaprodrila že tudi na tuje. Kot poročajo, je celo že sklenila pogodbo za snemanje filmov z znano ameriško družbo »Columbia«, ki jo bo vezala sedem let. Vendar si je Beba pridržala pravico, da bo v teh sedmih letih lahko igrala tudi v vseh »Avalinih« filmih, v katerih ji bodo ponudili vlogo.

Te dni (20. aprila) bo steklo snemanje novega slovenskega filma — dolgo in težko pričakovanih »Samorastnikov«. Po scenariju Vojka Duletića bo film režiral Igor Pretnar, v glavnih vlogah pa bosta zaigrala predvidoma naša odlična dramska umetnica Majda Potokarjeva in igravec Rudi Kosmač.

FILMSKE ZANIMIVOSTI

Patty Duke in Anne Bancroft kot gluha in slepa Helen Keller in njena učiteljica Ana, v filmu »Čudodelka« za katerega sta obe dobili letošnjega »Oscarja«. Film je podjetje »Vesna-film« že odkupilo.

Letošnji nagrajenci

V Santa Monici so v ponedeljek zvečer slavnostno podelili »Oscarje« za leto 1962. Kot najboljši film lanskega leta se je uvrstil angleško-ameriški film Davida Leana »Lawrence Arabski«, ki je dobil v celoti 7 »Oscarjev«. »Oscarja« za najboljšo moško vlogo je dobil Gregory Peck za film »Da bi ubil drozga«, medtem ko je bil za stransko vlogo v filmu »Mila ptica mladosti« nagrajen Ed Begley. »Oscarja« za najboljšo žensko vlogo je dobila Anne Bancroft, za stransko vlogo pa Patty Duke — obe za film »Čudodelka«, v katerem sta upodobili učiteljico Ano in njeno gluho in slepo učenko — slavno Helen Keller (na sliki).

Festivalske novice

Na filmskem festivalu v Mar del Platí so bile podeljene naslednje nagrade: za režijo Dinu Rissiju za film »Il Sorpasso«, najboljši film — madžarski »Zemlja drhtí« (Gyorgy Bevese), najboljša igravka: Poljakinja Wanda Luczucka v filmu »Glas iz onostranstva«, najboljši igralec: Anglež Tom Courteney v filmu »Svet pred menoj«.

Filmski festival v Cannesu, ki bo od 9. do 22. maja, bo otvoril novi Hitchcockov film »Ptice«, zaključil pa ga bo Fellinijev film »Osem in pol«.

V začetku julija bo v Trstu festival znanstveno-fantastičnih filmov (tako imenovanih science-fiction), na katerem bodo najboljšemu filmu podelili zlato »Vesoljsko ladjo«.

na naših

»ALI LJUBITE BRAHMSA« je prenos tudi pri nas znanega romana Françoise Saganove, ki ga je oskrbel režiser Anatole Litvak. Komur je všeč Saganova in prejšnja dva filma po njenih romanah — si bo seveda tudi tega ogledal, posebno še, ker igrajo v njem Ingrid Bergmanova, Yves Montand in Anthony Perkins.

»PUSTOLOVEC PRED VRATI« našega režiserja Sime Simatovića je prenos istoimenske Begovićeve romantične melodrame o pričakovanih mladega dekleta. Medtem ko režiser ni vidneje uspel, pa se je zelo izkazala igravska ekipa, posebno še mlada Ana Karić v glavni vlogi.

NIKOS KASDAGLIS je up in nado mlajšega grškega pisateljskega rodu. Pričujoča zgodba je vzeta iz njegove prve tiskane knjige, zbirke pomorskih zgod Spiljades (Atene, 1952). Zgodbo so leta 1959 prevedli v Sovjetski zvezi in poleti leta 1960 tudi filmali. — Pisec se je rodil 1928 na otoku Kosu (Dodekanez), odrasel in študiral je pa v Atenah (1936 — 1948). Leta 1948 se je vrnil na Dodekanez in je še sedaj uradnik Agrarne banke na Rodu. Med okupacijo je sodeloval v borbah proti Nemcem in še tudi pozneje v državljanski vojni. Od tod je črpal svoj prvi krajši roman Zobje mlinskega kamna (Atene, 1955).

Drugi njegov roman je tudi krajši: Ostriženci (Atene, 1959) in izraža odpor proti vsem vrstam nasilja vojaškega škornja. Izide v DZS. Zadnji in po splošni sodbi najboljši, stilno izklesani roman je čisto moderne vsebine (a je vendar značilno grški, primerljaj film Nikoli v nedeljo); daljši: Iztrjenec (Atene 1961).

Fant se je, kot bi ustrelil, prevrnil na hrbet pa se zagledal v kapitana, v starca z iglo v roki in potapljače, zbrane krog njena, ki so ga gledali brez besed. Z obrazov jim je prebral svojo usodo. Domislil se je očeta, že dolga leta pohabljenega, ki niti v kavarno ni mogel na silce mastilne, pa na domačine, ki jih bo moral zaprositi za pomoč, da bo lahko našel pot. Kolikokrat je še sam tako priskočil na pomoč invalidnim potapljačem!

Planil je kvišku. Noge so mu bile ko zalite s svincem, niso ga hotele več držati. Zamajal se je in napravil tako nekaj korakov, oprijemaje se za ograjo.

»Pa saj ni nič. Podvodni tok me je na smrt utrudil, saj ste tudi vi vsi izčrpani. Če bi bil omrtvičen, bi sedaj ne mogel napraviti ne koraka...«

Sovražno jih je meril. Bili so zdravi ko riba. Čakal je, da mu kdo stopi na jezik, da bi se lahko spravil nadnje, koga med njimi podrl na tla. Roka se mu je krčevito oklenila težkega ključa. Toda nihče ni znil. Vsi so bili v svesti, da ne gre dražiti pohabljenega potapljača. Fant je doumel, da mu nihče ne bo z besedico oporekal in povedil je glavo.

»Pomagajte mi, da pridem v kajuto.«

Nekdo je pristopil k njemu in on se je z vso težo oprl nanj. Saj so mu bile noge tuje, nič več jih ni čutil.

Ob vrnitvi so se ustavili na Rodu. Tam je imel kapitan opravka v banki. Potapljači so se tolpoma izkrcali in se zatekli v neki 'skrit kotiček'. Tam so delale štiri ženske. Bile so čez in čez pobarvane, v dolgih jutranjih haljah, ki so bile globoko izrezane. Sprejele so jih z nasmeški svoje obrti; a ti so se brž stajali in primrzli, ko so opazile med njimi moškega, ki se je opiral na pleča dveh tovarišev — morali so ga na pol vleči za seboj, da je prešel tistih nekaj stopnic. Pokvečeni potapljači jim pa res niso bili pri srcu; vedele so, da so zlobni, in so se jih bale.

Thodoris je to pregledal z enim pogledom. Obrnil se je in jih z mrzlim pogledom premeril eno za drugo; njihov strah ga je zabaval; ni se nič mudilo, saj je vedel, da bodo vsi počakali nanj, da si prvi izbere družico. Potrudil se je, da bi stal pokonci, pri tem se je opiral na naslon divana, vendar ni vzdržal in se je sesedel na mehko ležišče. Občutil je mraz v srcu. Saj niti najcenejše vlačuge niso marale zanj — za pokveke. Vendar se ga niso mogle otresti, se ga rešiti, kakor pred časom njegovi tovariši niso dali priložnosti, da bi izbruhnil. In sedaj bo ena plačala za vse.

Pogled mu je obstal na najmlajši; ta se je brž hotela skriti v svojo sobo. Dekle sicer res ni bilo najlepše, vendar se mu je zdelo, da je najbolj plašno. In ji ni dal pobegniti.

»Pridi sem, mala!«

Moledujoče ga je pogledala. Zakaj ravno ona? V možane ji je šlinil spomin na nekega drugega pohabljenega potapljača, tedaj ko je prvič prestopila prag te hiše. Tedaj ni mogla razumeti, kako da so stare gojenke hiše prebledele ko zid, ko je oni stopil v dvorano. Narobe, njej je celo godilo, da si jo je bil izbral. Tedaj jo je hudo bolelo in odtej se je bala takšnega ko živega vraga.

Kdaj drugič bi se je bil Thodoris nemara usmili, ko je tako drhtela ko trepetlika. Sedaj pa je velel brez usmiljenja:

»Najamem te za vso noč. Pomagaj mi, greva k tebi.«

Nekdo je priskočil, da bi ga pridržal za drugo roko, a pohabljenec ga je odrinil in stopil tistih nekaj korakov do vrat bedne spalnice, opiraje se na dekletce, ki se je kar šibila pod njegovo težo.

Ko so dospeli na otok, ga Athi ni pričakala na pomolu. Po vsem, kar se mu je primerilo na Rodu, se ni čudil. Na obrežju je stala le njegova stara mati in začela na vse pretege tati, kakor da so bili iz jadrnice izkrcali mrliča. Grobo jo je zavrnil.

Spotoma domov sta ga podpirala dva krepka mladca; ves čas so mu oči iskale Athi in strica Anestisa. Komaj je bil z mamo sam, jo je pobaral:

»Kje je Athi?«

»Dva dni bo tega, sinko moj, kar je z očetom odšla v Pano Horió (zgornjo vas).«

»Pa tudi mojega starega ni!« je menil pikro.

»Ah, ta je v kavarnici; niso mu še sporočili.«

Ves čas, odkar je bil omrtvičen, je imel lahko spanje; kakor da mu pokvečeno telo ne občuti več tolikšne potrebe po počitku. In kakor hitro je zaslišal neke pomenke, se je zbudil. Pogovor je tekel potihem. Potem je razločil v očetovi kamri njegov glas in glas strica Anestisa. Ta je prepričeval očeta, da Athi ne more vzeti pokveke za moža. Fant bi moral odpotovati v Italijo, da se bo zdravil z elektriko. Okvara je pri njem lažje narave in bo prešla, a je za to treba časa in veliko denarja. Kako naj se potlej sedaj menijo o poroki? Ko bo ozdravel, tedaj se bo videlo. Za sedaj je pa treba zaroko razdreti, da dekletce ne bo vezano.

Thodoris je planil kvišku in pogovor je utihnil. Takšne podlosti pač ni pričakoval. In stric Anestis se še nekaj ustil, da je zanj v skrbeh. Pri tem ga je bil sam na vsem lepem poslal v

Bengazi, da je tam zgubil zdravje! Kakšno besedičenje je to, za vraga? Kako naj se neki pozdravi z elektriko? Saj vsak dojenček ve, da za pokvečnega potapljača ni zdravila pod soncem. Glej ga no, zdaj bi ga rad poslal še v Italijo in razdri zaroko. Če se je pohabil, je kriva tega Athi pa njegov oče in njegova mama, ki so vodili skrivne posredovalne razgovore.

Z muko se je skopal na noge, se opotekel do vmesnih vrat in jih s treskom odsunil. V sobi so posedali trije: oče, zleknen na postelji, mama, na hitro oblečena, in stric Anestis, ki je sedel na stolu. Prišel je bil ponoči, da bi ga ne opazil Thodoris.

Ta se je bil ustopil noter, se opiral ob vrata in se z eno roko držal za podboje, z drugo pa zofe. Divje jih je meril. Se celo stric Anestis, prekaljen pomorščak, je pobledel, ko ga je zagledal, prav kakor dekleta v javni hiši.

»Kaj, razdreti hočete zaroko? In mene sploh niti ne vprašate! Če sem pohabljen, sem se pohabil na ljubo vaše Athi. In vi se še predrznete pomisliti na to, da bi razdri zaroko? Kje imate vest?« Iz njegovih vprašanj je dihal groznja.

Stric Anestis ni spregovoril. Pred očmi mu je živo stopil prvi božič, tedaj ko je tudi njega zadelo isto. Prišel je bil v krčmo, da bi malo posedel z drugimi potapljači in popival. Mimo je zlagoma zaneslo kapitanovo hčer in njenega moža. To je bil sin dobre družine in je v Bologni študiral za zdravnika. Nekdo iz družine, predzren in nesramen, kakor je bil, ji je zabrusil nekaj nespodobnega. Mladji mož se je ko strela obrnil, jih prepoznal in se že hotel znesti nad njimi. Ko pa je opazil hromca, je požrl jezo, se ugriznil v jezik in se hotel zmuzniti. Vendar ga Anestis ni pustil.

»Daj, popij eno z nami, zdravnik!«

Bil je pripravljen tvegati vse. Lov na gobe je igra, v kateri je zastavil vse svoje življenje, in to igro je bil izgubil. Kaj mu je bila odlej mar žena in kaj mala Athi — njegova hči! Ob pasu mu je visel samokres — pobožal ga je. Kupil si ga je nedavno. Saj mu denarja ni bilo več žal, odkar se je pohabil. Zdravnik ni vedel, kaj bi. Zavedal se je, da potapljaču ne bo mar za karkoli, če ga odbije. Vrgel je ženi, naj ga malo počaka, da bo šel v krčmo in izpil kar stoje z onimi kozarci. Anestis se je na moč hladno spečil v smehljaj. Saj mu zdravnik ni bil potreben — kaj naj bi z njim? Vzel je na piko njegovo ženo — hčer kapitana, tistega, ki ga je bil ohromil.

»In svojo ženo, čemu si jo pustil zunaj, doktor? Poklič ji jo, da popije z nami!«

Oni jo je poklical. Ni ji bilo do tega, a je prišla. Anestis ji je napomnil kozarec do roba in ji velel, naj ga izpije do dna. Pijana družina ga je zato neotesano zafrkavala. Še sam se ga je obupno napil in se rezal ko nor; zabaval ga je od togote zeleni zdravnikov obraz. Nekaj časa je tak zžival, potlej ju je pa bil odpustil.

Sedaj se je on znašel pred nedavno pohabljenim potapljačem in je bila vrsta na njem, da drži jezik za zobmi.

Thodoris je malo počakal, a odgovora ni bilo.

»In Athi? Me tudi ta noče?«

»Sin moj, vidva se ne moreta vzeti, dokler ne ozdraviš.«

Thodorisu je stopila vsa krj v glavo. Ozdravil bo o svetem Nikoli, to je predobro vedel. Menda bi rad bril norca iz njega?

Vrgel se je nanj, da bi ga zgrabil. Ni pa pri tem jemal v račun nog, ki ga niso ubogale; zamajal se je in se z obrazom naprej zvrnil na tla.

Anestis pa je planil na noge in se spustil v beg, kakor da ga goni vrag.

Naslednjega dne se je Thodoris našel v kavarnici s svojo družino in se domenil o vsem. Enega so poslali v Panormiti, da iztakne popa, ki naj bi zarocenca skrivši poročil. On sam se bo pa z drugimi štirimi tovariši, brž ko se bo znočilo, pritihtopil k Athi. Zadnji iz bratovščine bi čakal kod blizu pod njeno hišo z veliko barko, ki bo naré.

»Kako meniš o barki? Vsekakor mora biti hitra, da nas ne dohite.«

»Vzeli bomo tisto veliko, ki jo ima župan za izlete. Te nobena druga ne preteče — samo kaka jadrnica. Če seveda znajo ravnati z njo. Če bo treba, vzamemo tudi vesla.«

V zračnem oceanu

Zrak, ki nas obkroža, omogoča nastanek in razvoj življenja na Zemlji.

Od rojstva do smrti človek neprestano diha, iz zraka črpa kisik, ki je neobhodno potreben za življenje. Tako človek v enem dnevu dobi v pljuča okoli 13 kubičnih metrov zraka.

Ce zemlje ne bi obkrožal zrak, bi na črnem nebu videli bleščečo, žarečo sončno kroglo. Noč bi nastala in izginila trenutno. Svetlo bi bilo le tam, kamor bi dospeli sončni žarki direktno. Ostala mesta bi bila v popolnem mraku, podobno kot na Mesecu, kjer ni zraka.

Svetlobne pojave na Zemlji pojasnjujejo s tem, ker se močen svetlobni snop, ki prihaja iz Sonca, razbije v milijone najdrobnejših delov, iz katerih je sestavljena zemeljska atmosfera. In ko ti delci najmočnejše razspavajo modre in vijoličaste sončne svetlobne žarke, je nebo modre barve.

Atmosfera vpliva na naše podnebje. Če Zemlje ne bi obkrožala atmosfera, bi temperatura v enem dnevu dosegla preko 200 stopinj podnevi, ko sije sonce. Ponoči pa bi padla na več kot minus 100 stopinj.

Vremenskih pojavov: dežja, snega in drugih — ne bi moglo biti brez zemljinega zračnega plašča — atmosfere. In prav tako ne bi bilo rastlinskega sveta.

Kako bi bila videti Zemlja brez zračnega plašča: Sonce bi sijalo s popolnoma črnega neba in bi žgalo suho zemljo. Ne bi bilo niti kapljice dežja niti najmanjšega vetra. Ponoči bi bilo zelo mraz in povsod bi bila le gola zemlja, mrtva pustinja.

Japonske vaze

(Japonska narodna pripovedka)

Neki japonski cesar je zbral v svojem dvorcu dvajset porcelanskih vaz, najlepših v cellem carstvu.

Nekega dne pa je njegov dvorjan po nepazljivosti ubil eno od njih. Vendar se je razjekl in rekel, naj krivca usmrtijo.

Naslednji dan pa je prav v trenutku, ko bi se morala izvršiti kazen, pojavil neznan starec; hodil je počasi in čepal je.

»Gospodar«, reče, »vem, kako bi se lahko popravilo vaša veliko razbito vazo! Odpeljite me v dvorano, k zbirki vaših dragocenosti!«

Zeljo so mu izpolnili. A kakor hitro je starec prišel do preostalih devetnajstih vaz, jih

je z močnim udarcem s palico, razbil eno za drugo, na tisoč malih kosčkov.

»Kaj si napravil, nesrečnik?!« — je vzkliknil car.

»Izvršil sem svojo dolžnost,« je mirno odgovoril starec. Vsaka izmed teh vaz bi lahko stala življenje enega

»Starec«, je rekel car, »ti imaš prav: vse te pozlačene vaze so vredne veliko manj kot eno samo človeško življenje...«

Raztrgana veriga

Kmetu se je raztrgala veriga na pet delov. Vsak del je imel tri člene. Nesel je verigo h kovaču in mu naročil, naj jo tako popravi, da bo razklenil čim manj členov. Kovač mu jo je res popravil in je v računu navedel: »Razklenil štiri člene... itd.« Kmet računa ni hotel poravnati, ker se je skliceval na dogovor. Trdil je, da bi kovač ne smel razkleniti štirih členov in da bi zadoščalo manj. Kako to?

**mlada
rast**

vaših podanikov. Zadovoljite se s tem, da vzamete samo moje življenje!

Vladar je sprevidel modrost starčevih besed in odločnosti, s katero je spregovoril.

PO:JEANU DE LA FONTAINU BASNI RIŠE: FRANC SIRC

ŽE NEKAJ DNI LISJAK NIČ ZA POB ZOB BOBIL NI GLAB GA PO NOČI JE TAKO MORIL, DA VZAME POT POB NOGE.

JE MESEC, NJEGA SLIKA GA ZAPELJE, DA SE MU VELIK HLEBEC SIRA ZNI !!!

VOONJAK JE TAK BIL, DA KO VEDRO PO VOŠO ZARČI, SE DRUGO POLNO VEM PRIPELJE. LISJAK, KI GA JE PASJI GLAB MORIL, NE BOBI LEN, SE V PRAZNO VEDRO VSEJE IN KHALU JE NA ONU VOONJAKA BIL !!

TAM PA NAENKRAT GROZA GA OBSEDE, ZAKAJ, SPOZNAL JE, DA JE IZGUBLJEN, ČE KDO DRUG TUDI LAČEN VTE- GNE BITI, PO ISTI SLIKI VZPODBUJE SPET VEN- KAJ NE POTEKNE...

NAENKRAT POZREŠNI BOTE VOLK TOB MIHO PRIJE. KAR ZA SLISI IZ VOONJAKA...

TOVARIŠ MOJ, PRIPRAVLJEN JAR IMAM. ZA VAS GA HRANIM, GA VAM DAM...

POGLEJTE HLEBEC TA. OKUSEH SIR JE, KAR SE DA. JAZ KAKOR VIŠITE SEM KOS GA SNEBEL, A OB MISLI NA VAS NE VSEGA!

HM, HM !!

OLEPÉAL JE, KOLIKOR MOGOČE GOVOR SVOJ LISJAK. VOLK PA JE LAHKOVEREN BIL BEBAK...

SPUSTI SE BOLI. NJEGA TEŽA PRIPOMORE, DA V BOKAH VEDRU LISJA MRHA VENKAJ PRITI MOJE !!!

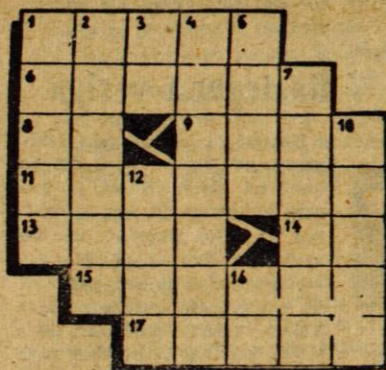
TAKO LISJAK SE REŠIL JE !! PRIJATELJ !!!

HIKAR TENU SE SMEJATI !! SĄ NAS LAHKO JE ZAPELJATI S PODOBNO NEUTEHLEJENO STVARJO: VSAKDO NEZNAH-SKO RAD VERJAME TO, KAR SI ŽELI IN ČESAR SE BOJI.

KONEC

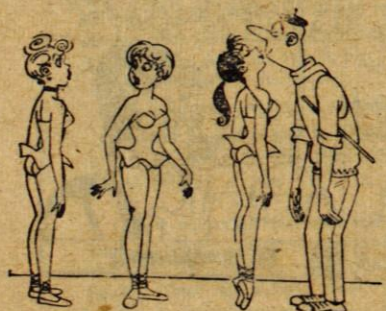
Križanka št. 15

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. ujeta, 6., 2. radiotehniška naprava, 8., 3. začetnici slavnega jugoslovanskega izumitelja na področju elektrotehnike, 9., 12. vas, 11., 4. morska riba, 13., 5. novejši francoski pisatelj, 14., 16. avtomobilsko oznaka Nikšića, 15., 7. narodno žensko ime, 17., 10. vihar.

Plesna šola

— Pravi, da je to potrebna vaja za vrhunske plesel!

Slovo

— Bodi pozdravljen, kmalu boš slišal kaj več o meni!

Nesporazum

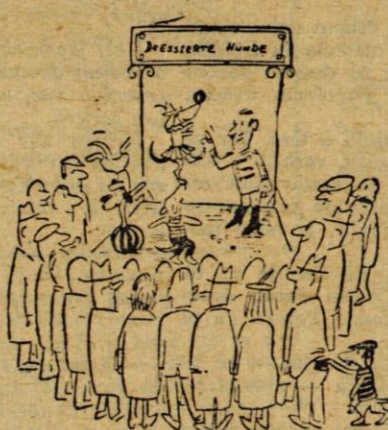

— Ven! Razumite, pri meni v stanovanju ni prahu!

Rešitev križanke št. 14

Vodoravno: 1. kovanec, 8. oborina, 9. Ra, 10. Asir, 11. oba, 12. lani, 14. ro, 16. ovojček, 18. medalja.

Dresirani psi

Na razstavi

— Sram vas bodi!

Horoskop

velja od 13. do 20. aprila

OVEN (21. marca do 20. aprila)

— Nepričakovano zveš za nekatere stvari, na podlagi katerih urediš zadeve. Neka oseba te preseneti z neiskrenim čekanjem, ki bo škodovalo ljubezenskim podvigom. — Pazi na zdravje. Izlet.

BIK (21. aprila do 20. maja)

— V poklicnem delu previdnost pri tveganih akcijah; sicer žanješ splošen uspeh; ponudbe za izboljšanje položaja. Zaskrbljenost zaradi srčnih in finančnih težav. Srečni dan torek. Dobljena stava. Piši pisma.

DVOJKA (21. maja do 20. jun.)

— Nepredviden izdelek zaradi nepreračunljivosti se obrestuje s poljubi, ki te malce razjezijo. »Kuhaš mulo« zaradi nerazumevanja neke osebe. Ljubosumnosti ni treba priznati, ker je že očitna.

RAK (21. junija do 22. julija)

— Kratkotrajna zaskrbljenost in spor zaradi denarja. Ugodne razmere v poklicnem delu, vendar bodo terjale mnogo sposobnosti. Ponudila se bo priložnost za razvedrilo. Srečni dan nedelja, ki bo povezana z obiljem.

LEV (23. julija do 22. avgusta)

— S spretnostjo si pridobiš simpatijo osebe, ki te zanima in odpro se lepe perspektive. Majhna ovira v poklicnem delu, vendar zanesi se na nasvet prijatelja. Sreda ne bo najbolj ugodna, bolj bo zanimiva sobota.

DEVICA (23. avg. do 22. sept.)

— Več uvidevnosti v odnosu z domačimi kakor tudi z drago osebo. — Zaskrbljenost zaradi finančnih sredstev se ne poleže. Nepričakovan razgovor te reši nekaterih morečih skrbi. Težave z zobmi.

TEHTNICA (23. sept. do 22. oktobra)

— V pred kratkim spoznani osebi vzbudiš simpatijo. Skodoljeli jeziki naj te ne motijo preveč, pri čemer bo nekoliko trpelo poklicno delo. Ljubosumnost v službi premagaš s hinavščino.

SKORPIJON (23. oktobra do 22. novembra)

— Spremenljive razmere v srčnih zadevah. — Precej upov, a malo uspehov in malce razočaranja, ker se bodo razblinili upi. Poklicno delo brez presenečenja. Obisk te razveseli v petek.

STRELEC (23. nov. do 22. dec.)

— S potrepljivostjo in vpludnostjo odbiješ ljubosumne napade drage osebe. V poklicnem delu uresničiš svoje zamisli, vendar te bo veljalo precej nadur. Nekdo v službi se ti bo prilizoval. Previdnost v četrtek.

KOZOROG (23. dec. do 20. jan.)

— Prijatelj bo pomagal, da se bodo utrdili in razvili ljubezenski odnosi z nedavno spoznano osebo. Tvoja molčečnost bo na preizkušnji. Neki sestanek in povabilo ti prekrizata načrte. Prehodni glavobol.

VODNAR (21. jan. do 19. febr.)

— V srčnih zadevah nekoliko napeto ozračje in nesporazumi, ki jih bo treba z vso rafinirano previdnostjo razčistiti. Tvoja čustva se bodo nepričakovano znašla na tehtnici. — Nehote se zagovoriš in sprožiš val ljubosumnosti. V poslovnem področju vrsta malih ovir.

RIBI (20. febr. do 20. marca)

— Po daljšem času dobiš novice od osebe, ki ti je bila nekoč zelo pri srcu. Pekla te bo vest zaradi osveženih spominov. Nekdo bo ljubosumen na tvoje uspehe in zmogljivosti. Privoščič si počitek.

Zadnje letališče

Nazadnje je preostalo le še letališče Stalingradske, tik ob Volgogradu. Toda letala niso več pristajala, ampak so v nizkem letu le še odmetavala hlebce kruha, ki so čudno odskakovali po zamrznjenem snegu.

Bitka na Volgi

24. januarja se je od Gumraka sem valila nepregledna množica ljudi, pravo preseljevanje narodov. Razbita 6. armada se je zalazila v volgograjske razvaline. Med begunci je v kleti kupčijske hiše sedel tudi poveljnik 6. armade feldmaršal Paulus. Tega dne je javil Paulus v Hitlerjev stan:

»Armada brez municije in prekrbe. V stikih sem še z deli šestih divizij. Pojavi razkroja na severu, jugu in zahodu. Enotno vodstvo ni več mogoče. Nad 20.000 ranjencev brez vsake pomoči, brez obvez in hrane. 44., 70., 100., 305., 384. divizija popolnoma uničene. Fronta zaradi številnih udorov sovražnika na mnogih krajih prebita. Oporišča in možnost kritja le v območju mesta. Nadaljnje upiranje nesmiselno. Razkroj neizbežen. Armada prosi dovoljenje, da se sme predati, da bi se izognili nepotrebnim človeškim žrtvam. »Pozno zvečer istega dne je v klet trgovske hiše v Volgogradu prišel odgovor: »Armada drži svoje postojanke do zadnjega moža, do zadnjega naboja. Hitler.

Ruske strojnice so kosile brez prizanašanja. Na enem mestu je padlo pet nemških generalov, polkovnik, podpolkovnik in dvajset častnikov, ki so stojale toliko časa streljali v prodirajoče ruske vrste, dokler jih niso podrle ruske strojnice.

30. januarja, to je na obletnico, ko je Hitler prevzel oblast v Nemčiji, je v Volgogradu deže-

valo — odlikovanj. Odlikovano je bilo vse, kar je še živelo. Sovjetska artilerija je tistega dne od ranega jutra z vso silo bila po sredini Volgograda. Rusi so dobro vedeli, kaj so na ta dan dolžni fašistom. V Volgogradu je ta dan bilo kot v vulkanskem žrelu. Od vsepovsod so sikali izstrelki, grmele eksplozije, rušile še zadnje ostanke pokonci stoječega zidovja, kopale jame in mešale vse skupaj s človeško krvjo. Granate so padale tudi na klet, kjer je tičal maršal Paulus, toda debela betonska plošča nad kletjo je vzdržala. Okrog in okrog pa so vpili ranjenci in prosili pomoči. »Zakaj smo se borili? — Zdaj naj poginemo tu kot psi? — Dajte nam vsaj kruha, preden poginemo!« Razen ranjencev, katerih število je naraslo na več kot 25.000, je v volgograjskih razbitinah tičalo še na tisoče vojakov, ki pa se niso več borili, ampak so samo še čakali — ne več rešitve, temveč smrti.

Šeste nemške armade ni bilo več. Tu in tam so se še borili posamezni oddelki, ki sta jih vzdrževala generala Strecker in Roske.